

Dobra firma

Składki od rolnika

24.07.2003, BP TM

UBEZPIECZENIE W FIRMIE

SKŁADKI w UNII

Polak w Unii Europejskiej, obywatel Unii w Polsce

Składki od rolnika

W poprzednich wydaniach DOBREJ FIRMY pisaliśmy o ubezpieczeniu pracowników oraz przedsiębiorców, a dziś zajmiemy się ubezpieczeniem społecznym rolników w Unii Europejskiej. Zasady są tu podobne jak w przypadku osób wykonujących działalność na własny rachunek.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia WE nr 1408/71 (dalej rozporządzenie) podlegają oni - co do zasady - ustawodawstwu w dziedzinie ubezpieczeń społecznych jednego państwa. Aby stwierdzić, którego - należy sięgnąć do ogólnej reguły wyrażonej w art. 13 ust. 2 lit. b), zgodnie z którą decydujące znaczenie ma ustalenie, gdzie działalność rolnicza jest wykonywana (zasada terytorialności).

Przykład

Raimund Walch, obywatel Niemiec, prowadzi gospodarstwo rolne w Polsce. Ze względu na miejsce prowadzenia działalności rolniczej podlega on polskiemu prawu o ubezpieczeniach społecznych.

Działalność na terenie kilku państw

Od zasady terytorialności przewidziano jednak pewne wyjątki. Pierwszy z nich dotyczy sytuacji, gdy działalność rolnicza prowadzona jest jednocześnie na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich. O tym, które przepisy o ubezpieczeniach społecznych są właściwe w takiej sytuacji, mówi art. 14 a ust. 2 rozporządzenia. Zgodnie z nim osoba wykonująca zwykle działalność rolniczą na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich podlega przepisom ubezpieczeniowym tego państwa, na terytorium którego ma miejsce zamieszkania - jeżeli tylko wykonuje działalność częściowo na terytorium tego właśnie kraju.

Identyczną zasadę stosuje się w przypadku, gdy ta sama osoba na obszarze dwóch państw członkowskich prowadzi jednocześnie działalność rolniczą oraz pozarolniczą.

Przykład

Robert Grzegorzak posiada gospodarstwo rolne w Polsce oraz w Niemczech. Ponieważ mieszka w Polsce, podlegać będzie polskim przepisom o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Przykład

Paweł Machajski prowadzi działalność gospodarczą w Czechach. W Polsce natomiast posiada gospodarstwo rolne. Tutaj też mieszka, a więc objęty będzie polskim systemem zabezpieczenia społecznego.

Jeżeli jednak rolnik nie wykonuje działalności (rolniczej lub innej na własny rachunek) w państwie, w którym ma miejsce zamieszkania, podlega przepisom ubezpieczeniowym tego państwa członkowskiego, na terytorium którego wykonuje tzw. główną działalność. Pisaliśmy o tym obszerniej przy okazji omawiania zasad dotyczących ubezpieczenia osób samodzielnie prowadzących działalność. Przypomnijmy tylko, że ustalając, gdzie wykonywana jest główna działalność, bierze się przede wszystkim pod uwagę to, gdzie znajduje się mieszkanie (lokum) rolnika, w którym stale on mieszka, prowadząc działalność. Jeśli nie ma takiego mieszkania (lokum), uwzględnić należy m.in. okres wykonywania działalności czy dochody z niej płynące.

Przykład

Paweł Machajski prowadzi w Polsce gospodarstwo rolne. Oprócz tego we Francji wykonuje działalność gospodarczą, z której osiąga o wiele wyższe dochody niż z gospodarstwa. Większość czasu, szczególnie zimą, spędza we Francji. Dlatego będzie objęty francuskimi przepisami o ubezpieczeniach społecznych, bowiem to właśnie we Francji prowadzi działalność w większym rozmiarze.

Działalność przygraniczna

Zgodnie z art. 14a ust. 3 rozporządzenia w sytuacji, gdy dana osoba prowadzi gospodarstwo rolne bądź pracuje na własny rachunek w gospodarstwie mającym swoją siedzibę na terytorium jednego państwa członkowskiego, ale przez to gospodarstwo przebiega wspólna granica między dwoma państwami członkowskimi, wówczas osoba taka podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego, na którego terytorium jej gospodarstwo rolne ma swoją siedzibę.

Przykład

Polski rolnik Paweł Machajski prowadzi gospodarstwo rolne na pograniczu polsko-czeskim. Kupił w Czechach działkę, o którą rozszerzył to gospodarstwo. Siedziba tego - stanowiącego całość - gospodarstwa znajduje się w Polsce. W świetle przepisów rozporządzenia pan Paweł będzie podlegał polskim przepisom o ubezpieczeniach społecznych.

Rolnik pracownikiem

Ustalmy teraz, jakie przepisy będą stosowane w przypadku, gdy ta sama osoba, na terenie więcej niż jednego państwa członkowskiego jest jednocześnie pracownikiem i osobą prowadzącą działalność rolniczą. Odpowiedź znajdziemy w art. 14c rozporządzenia. Zgodnie z nim osoba, która wykonuje jednocześnie pracę najemną i pracę na własny rachunek (w tym rolniczą) na terytoriach różnych państw członkowskich, podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego, na terytorium którego wykonuje pracę najemną.

Przykład

Grzegorz Pieszak posiada w Polsce gospodarstwo rolne. Jednocześnie pracuje na Litwie. Podlegać więc będzie litewskim, a nie polskim przepisom o zabezpieczeniu społecznym.

Tej reguły nie stosuje się w przypadkach wymienionych w załączniku VII do rozporządzenia. Wówczas rolnik podlega jednocześnie ustawodawstwu tego państwa członkowskiego, w którym wykonuje pracę najemną, oraz tego, na terytorium którego wykonuje działalność rolniczą. Może więc być ubezpieczony w więcej niż jednym państwie członkowskim. Jest to wyjątek od zasady wyrażonej w art. 13 ust. 1 rozporządzenia.

Przypadki podwójnego ubezpieczenia - wymienione w załączniku VII - opisywaliśmy szczegółowo w DOBREJ FIRMIE z 10 lipca br. (omawiając zasady ubezpieczenia osób prowadzących działalność na własny rachunek).

Warto w tym miejscu dodać, że dwa państwa - Niemcy i Francja wprowadziły specjalne zapisy dotyczące wyłącznie rolników zatrudnionych jednocześnie w innym państwie członkowskim (nie odnoszą się one do osób prowadzących działalność na własny rachunek). I tak prowadzenie indywidualnej działalności rolniczej w Niemczech oraz zatrudnienie za wynagrodzeniem w innym państwie członkowskim powoduje, że rolnik objęty jest ustawodawstwem zarówno niemieckim, jak i tego państwa, na terenie którego wykonuje pracę najemną. Także osoby prowadzące działalność rolniczą jako rolnicy indywidualni we Francji oraz zatrudnione za wynagrodzeniem w Luksemburgu objęte są zabezpieczeniem społecznym w obydwu tych krajach.

Przykład

Mariusz Zawistowski prowadzi gospodarstwo rolne w Niemczech, niedaleko granicy z Polską. Jednocześnie pracuje w Polsce (na umowę o pracę). Z uwagi na zapis w załączniku VII podlegać będzie ubezpieczeniu zarówno w Niemczech, jak i w Polsce.

Polska nie wprowadziła do tego załącznika zapisu o stosowaniu polskiego ustawodawstwa w razie prowadzenia działalności rolniczej w Polsce i jednoczesnego zatrudnienia w innym państwie członkowskim. W rezultacie więc osoba wykonująca działalność rolniczą w Polsce i jednocześnie pracująca w innym kraju Unii objęta będzie ubezpieczeniem społecznym tego państwa, w którym jest zatrudniona. Polskie przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie będą wówczas stosowane.

Przykład

Wojciech Diduszko jest polskim rolnikiem, lecz pracuje (na umowę o pracę) w Czechach. Nie będzie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia w Polsce, tylko w Czechach.

BEATA PAWŁOWSKA

specjalista w centrali ZUS

TOMASZ MAJOR

prawnik w Kancelarii Wendler Tremml

PISALIŚMY JUŻ...

W naszym cyklu o zasadach ubezpieczenia społecznego, jakie będą obowiązywać po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej pisaliśmy dotychczas o:

ubezpieczeniu pracowników transportowych i marynarzy (DF z 17 lipca br.) ,

składkach od pracujących i wykonujących działalność na własny rachunek w kilku krajach Unii (DF z 10 lipca br.) ,

ubezpieczeniu osób prowadzących działalność na własny rachunek DF z 26 czerwca br ("Jakie ubezpieczenie, gdy firma będzie za granicą"),

ubezpieczeniu pracowników wysłanych za granicę - DF z 18 - 19 czerwca br. ("Ubezpieczenie pracowników wysłanych za granicę") i z 12 czerwca br. ("Składki od pracujących czasowo za granicą"),

przepisach unijnych regulujących ubezpieczenia społeczne oraz ogólnych zasadach ubezpieczenia - DF z 29 maja br. ("Składki od pracowników i osób pracujących na własny rachunek").

